

6. Савчук В.П. Управление прибылью и бюджетирование. М.: БИНОМ. Лаборатория знаний, 2005. 432 с.
7. Ионова А.Ф., Селезнева Н.Н. Финансовый анализ. М.: ТК Велби, 2006. 624 с.
8. Сахирова И.П. Операционный анализ в принятии управленческих решений. М.: Бератор-Паблишинг, 2007. 176 с.
9. Лихачева О.Н., Щуров С.А. Долгосрочная и краткосрочная финансовая политика предприятия: учеб. пособие. М.: Вузовский учебник, 2007. 288 с.
10. Бочаров В.В. Финансовый анализ. Краткий курс. 2-е изд. СПб.: Питер, 2009. 240 с.
11. Голов С.Ф. Управленческий учет. Х.: Фактор, 2009. 784 с.
12. Друри К. Управленческий и производственный учет. Вводный курс: учеб. для студентов вузов. 5-е изд., перераб. и доп. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. 735 с. (Серия «Зарубежный учебник»).
13. Кондратова С.В., Умрихина М.В. Операционный анализ как инструмент эффективного управления компанией в новой экономике. *Экономический анализ: теория и практика*. 2014. № 34(385). С. 28-35.
14. Бобрышев А.Н. Теория и методология управленческого учета в условиях кризисных процессов экономики: дис. на соиск. уч. степени докт. эк. наук. Ставрополь, 2017. 496 с.

МЕТОДИ ОЦІНКИ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПОЗИЧАЛЬНИКА

Лобач К.Р.

*Науковий керівник: Хорошилова І.О., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

За останні роки розвиток банківської системи України характеризується динамічним зростанням обсягів кредитного портфеля, що об'єктивно сприяє зростанню рівня ризику банківського кредитування.

Ризикованість кредитування обумовлена власне природою кредитної угоди і тим, що кредитні операції посідають значне місце в загальному обсязі активних операцій майже всіх комерційних банків. В умовах сучасного трансформаційного періоду, коли комерційні банки постійно вдосконалюють стратегію і тактику своєї кредитної діяльності, постають актуальними питання пов'язані з аналізом та управлінням кредитними ризиками, за для їх зниження.

Перед кредитоспроможністю позичальника банку прийнято розуміти його здатність цілком і в термін розрахуватися за своїми борговими зобов'язаннями перед банком. В свою чергу кредитоспроможність підприємства формується як результат його економічної діяльності і показує, наскільки правильно воно керує фінансовими ресурсами, раціонально сполучає власні й позикові джерела, ефективно використовує свій капітал.

Оскільки поняття кредитоспроможності містить в собі два принципових моменти: прогноз платоспроможності клієнта; ступінь індивідуального ризику банку; це й лягає в основу кредитного договору.

Комплекс критеріальних складових кредитоспроможності позичальника містить в собі такі показники, як характер, здатність, грошові кошти, забезпеченість, умови, контроль. Існує декілька способів їх оцінювання: оцінка ділового ризику; оцінка менеджменту; оцінка фінансової стійкості на основі фінансових коефіцієнтів; аналіз грошового потоку; аналіз інформації про клієнта; спостереження за роботою клієнта.

Сьогодні комерційні банки, спираючись на власний та зарубіжний досвід оцінюють фінансові можливості позичальника використовуючи експрес-аналіз фінансового стану підприємств, інформаційну клієнтську базу, що містить інформацію про кредитну історію, ділову репутацію, стан рахунків та т.п. На наш погляд необхідне удосконалення системи показників кредитоспроможності, створення дієвої методики розрахунку інтегрального показника на основі зазначених критеріїв. В цю систему мають входити не тільки величини, що легко визначаються за допомогою кількісних даних, але й ті, що описуються за допомогою оцінкових суджень. Взагалі роботу по мінімізації кредитного ризику слід розвивати як на рівні банків, так і на законодавчому рівні.

На наш погляд, в умовах сьогодення, суттєвим недоліком у діяльності банків з питання оцінки кредитоспроможності клієнтів є відсутність достатнього інформаційного забезпечення, що включає в себе інформацію про фінансовий стан позичальника та відсутність навичок критичної оцінки об'єктивності фінансової звітності. Не слід також відкидати факти умисного спотворення або штучного створення позичальниками офіційної бухгалтерської звітності. Нажаль, навіть сама досконала методика аналізу позичальника не забезпечує об'єктивності отриманих результатів, якщо недостатньо вичерпною чи ненадійною є вихідна інформація.

Отже удосконалення методики оцінки кредитоспроможності позичальників, запровадження нового підходу до оцінювання кредитних ризиків банками насамперед свідчить про рішучі дії НБУ в реформуванні вітчизняної системи регулювання діяльності банків стосовно вимог євроінтеграції та у відповідності до впровадження рекомендацій міжнародних експертів.

З огляду на те, що найважливішим завданням банківської системи є управління ризиками в цілях підтримки ліквідності і уникнення банкрутства, то зниження ризику можливо досягти на основі комплексного вивчення кредитоспроможності позичальника. Слід поєднати у методичному підході до визначення кредитоспроможності позичальників оцінку фінансового стану та якісних показників фінансово-господарської діяльності підприємства. Оскільки узагальнення даних результатів дозволить визначити загальний інтегрований рейтинг кредитоспроможності, який в свою чергу має визначатися як сума числових результатів фінансового та якісного рейтингів.

Підсумовуючи досвід вітчизняної практики, а також міжнародний досвід організації кредитних відносин, вважаємо за доцільне створити єдину нормативну базу для визначення кредитоспроможності позичальників, за для цього слід вдосконалити методику оцінки кредитоспроможності, яка буде містити в собі певний набір часткових показників та розрахунок інтегрального показника, та вплив різних кількісних та якісних факторів. Вважаємо за необхідне сконцентрувати увагу банківських працівників на необхідності підготовки положення, в якому детально розкрити питання кредитної політики банку з позицій мінімізації кредитного ризику, та підготувавши необхідні методики оцінки кредитоспроможності позичальників, аналізу грошового потоку позичальника і самого банку з метою мінімізації ризиків.

Література:

1. Про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями: положення, затверджене постановою Правління НБУ від 25.01.2012 р. № 23. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0231-12> (дата звернення: 15.01.2019).

2. Терещенко О.О. Оцінка кредитних ризиків: відповідність новацій НБУ міжнародній практиці. *Вісник НБУ*. 2012. № 9. С.4-8.

РЕГУЛЯТОРИ ІНДУСТРІЇ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Сагорєв Д.М.

*Науковий керівник: Вербицька В.І., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Фінансові технології по всьому світу розвиваються, поступово перетворюючись в окрему індустрію. Центральні банки країн вже не можуть ігнорувати цього тренду, однак поки що не сформували єдиного підходу до їх регулювання. В таких умовах перед Національним банком України постає стратегічне завдання вироблення власної стратегії роботи з галуззю. Але поки що рішення проблеми оперативного реагування на виклики, пов'язані з розвитком фінансових технологій, не знайдено.

На думку економістів та управлінців банку, основною дилемою НБУ є питання втручання, або навпаки, невтручання в дану сферу. Якщо слідувати логіці стартапів, їм краще «не заважати». Однак такий підхід робить ринок нерегульованим, що може нашкодити всім учасникам ринку. Тому в Національному банку пропонується створення Фінтех-пісочниці. Цей майданчик буде відрізнятися від Sandbox в традиційному розумінні. Замість необмеженої реалізації ідей в тестовому середовищі стартапам запропонують комунікувати з представниками НБУ. А вже за підсумками цього спілкування чиновники мінятимуть регулювання або шукати можливі шляхи реалізації проекту в поточних умовах. У НБУ не завжди є розуміння того, які законодавчі обмеження заважають повноцінному запуску проекту.